

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ
ΑΝΘΡΩΠΟΥ

ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ

ΥΠΟΘΕΣΗ

Ο Σ Α ΚΑΙ

Θ Π Α Κ.ΛΠ.

ΚΑΤΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

(Προσφυγή υπ' αριθ. 35859/02)

ΑΠΟΦΑΣΗ

ΣΤΡΑΣΒΟΥΡΓΟ

13 Ιουλίου 2006

*Η παρούσα απόφαση θα καταστεί οριστική υπό τις
προϋποθέσεις που ορίζονται στο άρθρο 44 παρ. 2 της
Σύμβασης. Μπορεί να υποστεί αναθεωρήσεις στη φάση της
εκδοτικής επιμέλειας.*

**Στην υπόθεση του Ο Σ
Α και Θ Π Α και
άλλων κατά Ελλάδος,**

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (Πρώτο Τμήμα), αφού συνεδρίασε σε σώμα αποτελούμενο από τους:

κ. Λ. ΛΟΥΚΑΪΔΗ, *Πρόεδρο,*

κ. Χ.Λ. ΡΟΖΑΚΗ,

κα. Φ. ΤΥΛΚΕΝ,

κα. Ε. ΣΤΑΪΝΕΡ,

κ. Κ. ΧΑΤΖΙΕΦ,

κ. ΝΤ. ΣΠΙΛΜΑΝ,

κ. Σ.Ε. ΓΙΕΜΠΙΕΝΣ, *Δικαστές,*

και τον κ. Ζ. ΝΙΛΣΕΝ, *Γραμματέα του Τμήματος,*

Αφού συσκέφθηκε κεκλεισμένων των θυρών στις 22 Ιουνίου 2006,

Εκδίδει την ακόλουθη απόφαση, η οποία υιοθετήθηκε την τελευταία ως άνω ημερομηνία:

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

1. Η υπόθεση είναι απόρροια της προσφυγής υπ' αριθ. 35859/02 κατά της Ελληνικής Δημοκρατίας, η οποία κατατέθηκε στο Δικαστήριο σύμφωνα με το άρθρο 34 της Σύμβασης για την Προστασία των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών ("η Σύμβαση") από ένα συνεταιρισμό με νομική προσωπικότητα σύμφωνα με το ελληνικό δίκαιο, τον Ο Σ Α και Θ Π Α ("ο πρώτος προσφεύγων"), στις 25

Σεπτεμβρίου 2002. Ο πρώτος προσφεύγων κατέθεσε την κρινόμενη αίτηση ενεργώντας τόσο για λογαριασμό του ιδίου όσο και για λογαριασμό 157 μελών του, τα ονόματα των οποίων υπεβλήθησαν στο Δικαστήριο, βάσει απόφασης που έλαβε η γενική συνέλευσή του στις 8 Σεπτεμβρίου 2002.

2. Οι προσφεύγοντες εκπροσωπήθηκαν από τον κ. Ν. Αλιβιζάτο και την κα. Ε. Κιουσοπούλου, δικηγόρους Αθηνών. Η Ελληνική Κυβέρνηση (“η Κυβέρνηση”) εκπροσωπήθηκε από τους πληρεξουσίους της κ. Β. Κυριαζόπουλο, Νομικό Σύμβουλο, και κ. Δ. Καλόγηρο, Δικαστικό Αντιπρόσωπο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

3. Οι προσφεύγοντες παραπονούνται για επέμβαση στην άσκηση των περιουσιακών δικαιωμάτων τους σύμφωνα με το άρθρο 1 του 1^{ου} Πρόσθετου Πρωτοκόλλου.

4. Η προσφυγή ανατέθηκε στο Πρώτο Τμήμα του Δικαστηρίου (Κανόνας 52 παρ. 1 του Κανονισμού του Δικαστηρίου). Στο πλαίσιο του Τμήματος αυτού, η σύνθεση που θα εκδίκασε την προσφυγή (άρθρο 27 παρ. 1 της Σύμβασης) καθορίστηκε όπως προβλέπεται στον Κανόνα 26 παρ. 1.

5. Στις 1 Νοεμβρίου 2004 το Δικαστήριο άλλαξε τη σύνθεση των Τμημάτων του (Κανόνας 25 παρ. 1). Η υπόθεση ανατέθηκε στο νεοσυσταθέν Πρώτο Τμήμα (Κανόνας 52 παρ. 1).

6. Με την απόφαση της 27^{ης} Ιανουαρίου 2005, το Δικαστήριο κήρυξε την προσφυγή παραδεκτή.

7. Συμπληρωματικές παρατηρήσεις κατέθεσαν οι προσφεύγοντες, αλλά όχι η Κυβέρνηση (Κανόνας 59 παρ. 1).

ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

I. ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΤΗΣ ΥΠΟΘΕΣΗΣ

8. Ο πρώτος προσφεύγων ιδρύθηκε το 1951 από αναπήρους πολεμιστές του Β' Παγκοσμίου Πολέμου και συγγενείς στρατιωτών που σκοτώθηκαν στον πόλεμο, με σκοπό τη στεγαστική αποκατάσταση των μελών του. Το κεφάλαιό του προερχόταν από τις εισφορές των μελών.

9. Το 1957, δυνάμει του συμβολαίου υπ' αριθ. 4572, ο πρώτος προσφεύγων αγόρασε έκταση 50 στρεμμάτων στην περιοχή Άγιος Ιωάννης Χολαργού, έναντι συνολικά 400.000 δραχμών. Η Κυβέρνηση ισχυρίστηκε ότι η έκταση δεν ανήκε στους δικαιοπαρόχους των προσφευγόντων, αλλά στο Δημόσιο. Επικαλέστηκε σχετικά απόφαση του 1968 του Εφετείου Αθηνών. Οι προσφεύγοντες αμφισβήτησαν την άποψη αυτή. Επισήμαναν ότι η απόφαση του 1968 είχε εκδοθεί μετά την ανταλλαγή της έκτασής τους το 1964 (βλ. παρακάτω παρ. 10), δηλ. αφού είχαν μεταβιβάσει στο Δημόσιο όλες τις πιθανές απαιτήσεις τους κατά των δικαιοπαρόχων, και ότι σε κάθε περίπτωση την είχαν αγοράσει καλόπιστα και στην αγοραία αξία της.

10. Το 1960 η επίδικη έκταση επιτάχθηκε χωρίς αποζημίωση για τις ανάγκες του Ελληνικού Στρατού.

Κατόπιν προσφυγής που κατέθεσε ο συνεταιρισμός, το Συμβούλιο της Επικρατείας έκρινε ότι η επίταξη ήταν άκυρη διότι εξυπηρετούσε μόνιμες και όχι προσωρινές ανάγκες (απόφαση υπ' αριθ. 143/1963). Συνεπεία της απόφασης αυτής, το 1964 το Δημόσιο αγόρασε την παράνομα επιταχθείσα έκταση και την αντάλλαξε με έκταση 100 στρεμμάτων που ανήκε στο Ταμείο Εθνικής Άμυνας στη γειτονική περιοχή του Κορακοβουνίου. Η περιοχή ήταν δημόσια δασική έκταση εκτός σχεδίου πόλεως. Κατά τους προσφεύγοντες, η συμφωνία ήταν ότι θα επιτρεπόταν στο συνεταιρισμό να την αξιοποιήσει αφού το Δημόσιο θα τροποποιούσε τους κανονισμούς χρήσης γης για την περιοχή. Ο πρώτος προσφεύγων κατέβαλε μία δραχμή ανά τετραγωνικό για να καλυφθεί η διαφορά αξίας μεταξύ παλαιάς και νέας έκτασης. Η σχετική απόφαση έγκρισης της σύμβασης πώλησης και ανταλλαγής επικυρώθηκε αναδρομικά με τον Α.Ν. 62/1967. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι το ανωτέρω τίμημα ήταν συμβολικό και ότι την κρίσιμη περίοδο η αγοραία αξία της έκτασης ήταν 15 δρχ. ανά τετραγωνικό μέτρο. Ως εκ τούτου, θεωρεί ότι η εν λόγω έκταση παραχωρήθηκε στους προσφεύγοντες υπό μορφή δωρεάς. Οι προσφεύγοντες υποστηρίζουν ότι ο ισχυρισμός αυτός είναι εσφαλμένος.

11. Στις 6 Μαΐου 1966 εκδόθηκε Βασιλικό Διάταγμα με το οποίο η έκταση εντάχθηκε στο αναθεωρημένο σχέδιο πόλεως, μετά από εισήγηση του Δήμου Χολαργού

και θετική γνωμοδότηση μη δεσμευτικού χαρακτήρα του Συμβουλίου της Επικρατείας.

12. Με το ν.δ. 303/1974 έγινε άρση της αναδάσωσης της επίδικης έκτασης. Επιπλέον, ο Υπουργός Γεωργίας εξέδωσε άδεια διάνοιξης δρόμων και κοπής δέντρων για την εφαρμογή του νέου σχεδίου πόλεως. Το 1975 ο προσφεύγων συνεταιρισμός άρχισε να μεταβιβάζει οικόπεδα στα μέλη του και κατέθεσε στο Δήμο Χολαργού αίτηση υπομετρικής μελέτης, η οποία είναι απαραίτητη σύμφωνα με την ελληνική νομοθεσία για την εφαρμογή του σχεδίου πόλεως. Επίσης, εκδόθηκαν οι πρώτες οικοδομικές άδειες.

13. Το 1975 το νέο Σύνταγμα εισήγαγε νέους κανόνες προστασίας του περιβάλλοντος (βλ. παρακάτω παρ. 22).

14. Το 1976 ο Δήμος Χολαργού απέρριψε την αίτηση υπομετρικής μελέτης του συνεταιρισμού. Επιπλέον, ο Υπουργός Γεωργίας ζήτησε από τον Υπουργό Δημοσίων Έργων να ανακαλέσει το Βασιλικό Διάταγμα του 1966 με το οποίο εντάχθηκε στο ρυμοτομικό σχέδιο η έκταση του πρώτου προσφεύγοντος, διότι είχε εκδοθεί χωρίς τη συγκατάθεση του Υπουργείου Γεωργίας παρόλο που η έκταση «ήταν δασική». Το 1978 ο Υπουργός Δημοσίων Έργων απάντησε ότι δεν μπορούσε να ανακαλέσει το διάταγμα διότι είχε ήδη εφαρμοστεί επί δωδεκαετία και το είχαν επικαλεστεί τρίτοι (απόφαση υπ' αριθ. Γ21046/3102/7.7.1978). Στη συνέχεια εξέδωσε νέα απόφαση έγκρισης του ρυμοτομικού σχεδίου και της υπομετρικής μελέτης. Μετά από προσφυγή του Δήμου

Χολαργού, το Συμβούλιο της Επικρατείας έκρινε και τις δύο αποφάσεις παράνομες. Συγκεκριμένα, έκρινε ότι σύμφωνα με το Σύνταγμα του 1975 η προστασία των δασών είναι σημαντικότερη από τις προσδοκίες που δημιουργούσε το γεγονός ότι η επίδικη έκταση βρισκόταν ήδη στη φάση της αξιοποίησης (απόφαση υπ' αριθ. 2330/1980).

15. Στις 8 Νοεμβρίου 1980 ο Υπουργός Χωροταξίας, Οικισμού και Περιβάλλοντος εξέδωσε νέα απόφαση η οποία επαναλάμβανε στην ουσία την ακυρωθείσα απόφαση σχετικά με το ρυμοτομικό σχέδιο και την υψομετρική μελέτη. Ο Δήμος Χολαργού προσέφυγε εκ νέου στο Συμβούλιο της Επικρατείας, το οποίο ακύρωσε και τη νέα απόφαση, κρίνοντας ότι μετά την έκδοση της προηγούμενης απόφασής του η Διοίκηση όφειλε να ανακαλέσει το διάταγμα ή να διατυπώσει νέα αιτιολογία σε περίπτωση που δεν θα το έπραττε (απόφαση υπ' αριθ. 362/1982). Η τριτανακοπή του πρώτου προσφεύγοντος απορρίφθηκε από το Συμβούλιο της Επικρατείας (απόφαση υπ' αριθ. 2920/1985).

16. Στις 15 Απριλίου 1988, με Προεδρικό Διάταγμα καταργήθηκε το Βασιλικό Διάταγμα του 1966 σε ό,τι αφορούσε την ένταξη της έκτασης του συνεταιρισμού στο σχέδιο πόλεως. Μέλη του συνεταιρισμού προσέφυγαν ανεπιτυχώς στο Συμβούλιο της Επικρατείας, το οποίο έκρινε στις 26 Απριλίου 1990 ότι, παρόλο που ο Α.Ν. 62/1967 είχε επικυρώσει την ένταξη δασικής έκτασης στο ρυμοτομικό σχέδιο, ο νόμος αυτός έπρεπε να

θεωρηθεί καταργηθείς δυνάμει του Συντάγματος του 1975 (απόφαση υπ' αριθ. 1403/1990).

17. Από το 1990 μέχρι το 1999, ο πρώτος προσφεύγων ανέλαβε χωρίς αποτέλεσμα διάφορες πρωτοβουλίες με σκοπό την επίλυση της διαφοράς του με το Δημόσιο.

18. Το 1999 το Δασαρχείο Πεντέλης εξέδωσε απόφαση με την οποία κήρυξε την έκταση του προσφεύγοντος δασική σύμφωνα με το Δασικό Κώδικα.

19. Στις 17 Μαρτίου 1999 ο προσφεύγων συνεταιρισμός και τρία από τα μέλη του κάλεσαν το Δημόσιο σε ανταλλαγή της έκτασης του συνεταιρισμού με άλλη έκταση του Δημοσίου, ίσης αξίας, ή σε απαλλοτρίωσή της, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 998/1979 (βλ. παρακάτω παρ. 23). Οι αρμόδιες αρχές δεν απάντησαν.

20. Στις 22 Ιουλίου 1999 ο προσφεύγων συνεταιρισμός κατάθεσε αίτηση ακύρωσης κατά της σιωπηρής άρνησης του Ελληνικού Δημοσίου στο Συμβούλιο της Επικρατείας. Οι προσφεύγοντες αναφέρθηκαν στο ιστορικό της διαδικασίας και, μεταξύ άλλων, υποστήριξαν ότι υπήρξε επέμβαση στην περιουσία τους επί 40 και πλέον έτη χωρίς καμία αποζημίωση. Όσον αφορά την τρέχουσα κατάσταση, τόνισαν ότι από το Προεδρικό Διάταγμα της 15^{ης} Απριλίου 1988 και την ερμηνεία των άρθρων 24 παρ. 1 και 117 παρ. 4 του Συντάγματος του 1975 που περιέχεται στην απόφαση υπ' αριθ. 1403/1990 και στη νομολογία του Συμβουλίου της

Επικρατείας γίνεται σαφές ότι η αξιοποίηση της έκτασής τους για τη στέγαση των μελών του συνεταιρισμού ήταν πλέον αδύνατη. Η επέμβαση αυτή είναι ακόμη επαχθέστερη ενόψει των σκοπών του συνεταιρισμού, που είναι η παροχή στέγης στα μέλη του, ο οποίος τώρα αναιρείται πλήρως, παρά τα μεγάλα χρηματικά ποσά και το χρόνο που αφιέρωσαν ο συνεταιρισμός και τα μέλη του. Οι προσφεύγοντες ισχυρίστηκαν ότι, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 998/1979, δικαιούνται αποζημίωση για τη στέρηση του δικαιώματός τους να αξιοποιήσουν την περιουσία τους για το σκοπό που την αγόρασαν. Έτσι, αρνούμενο το Δημόσιο να ανταλλάξει την έκτασή τους με άλλη ίσης αξίας ή να την απαλλοτριώσει, παραβίασε το άρθρο 17 του Συντάγματος του 1975 και το άρθρο 1 του 1^{ου} Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της Σύμβασης.

21. Στις 4 Οκτωβρίου 2001 το Συμβούλιο της Επικρατείας απέρριψε κατά πλειοψηφία την προσφυγή λόγω αντισυνταγματικότητας των σχετικών διατάξεων του ν. 998/1979. Ειδικότερα έκρινε ότι «παρέχοντας τη δυνατότητα απαλλοτρίωσης ή ανταλλαγής δασικής έκτασης που δεν μπορεί να μετατραπεί σε οικιστική ζώνη, το άρθρο 50 παρ. 3 προϋποθέτει ότι η οικιστική ανάπτυξη δασικής έκτασης είναι κατ' αρχήν νόμιμη, γεγονός που αντιβαίνει το άρθρο 24 του Συντάγματος του 1975». Ωστόσο, ένας δικαστής εξέφρασε την άποψη ότι η απαλλοτρίωση ή ανταλλαγή έκτασης που είχε αγοραστεί προτού τεθεί σε ισχύ το Σύνταγμα του 1975

δεν αντίκειται σ' αυτό (απόφαση υπ' αριθ. 3403/2001).

Η απόφαση θεωρήθηκε στις 23 Μαρτίου 2002.

II. ΣΧΕΤΙΚΟ ΕΘΝΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ ΚΑΙ ΠΡΑΚΤΙΚΗ

A. Το Σύνταγμα

22. Οι σχετικές διατάξεις του Συντάγματος, το οποίο τέθηκε σε ισχύ στις 11 Ιουνίου 1975, έχουν ως εξής:

Άρθρο 17

«1. Η ιδιοκτησία τελεί υπό την προστασία του κράτους, τα δικαιώματα όμως που απορρέουν από αυτή δεν μπορούν να ασκούνται σε βάρος του γενικού συμφέροντος.

2. Κανένας δεν στερείται την ιδιοκτησία του, παρά μόνο για δημόσια ωφέλεια που έχει αποδειχθεί με τον προσηκόντα τρόπο, όταν και όπως ο νόμος ορίζει, και πάντοτε αφού προηγηθεί πλήρης αποζημίωση, που να ανταποκρίνεται στην αξία την οποία είχε το απαλλοτριούμενο κατά το χρόνο της συζήτησης στο δικαστήριο για τον προσωρινό προσδιορισμό της αποζημίωσης. Αν ζητηθεί απευθείας ο οριστικός προσδιορισμός της αποζημίωσης, λαμβάνεται υπόψη η αξία κατά το χρόνο της σχετικής συζήτησης στο δικαστήριο.»

[...]

Άρθρο 24 παρ. 1

«Η προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος αποτελεί υποχρέωση του Κράτους. Για τη διαφύλαξή του το Κράτος έχει υποχρέωση να παίρνει ιδιαίτερα προληπτικά ή κατασταλτικά μέτρα. Νόμος

ορίζει τα σχετικά με την προστασία των δασών και γενικά των δασικών εκτάσεων. Απαγορεύεται η μεταβολή του προορισμού των δημόσιων δασών και των δασικών εκτάσεων, εκτός αν προέχει για την Εθνική Οικονομία η αγροτική εκμετάλλευση ή άλλη τους χρήση, που την επιβάλλει το δημόσιο συμφέρον.»

Άρθρο 117 παρ. 4

«Η αναγκαστική απαλλοτρίωση δασών ή δασικών εκτάσεων που ανήκουν σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα ιδιωτικού ή δημοσίου δικαίου επιτρέπεται μόνο υπέρ του Δημοσίου σύμφωνα με τους ορισμούς του άρθρου 17, για λόγους δημόσιας ωφέλειας· διατηρείται πάντως η μορφή τους αμετάβλητη ως δασική.»

Β. Ο νόμος περί προστασίας των δασών και δασικών εκτάσεων (ν. 998/1979)

23. Το σχετικό άρθρο του ν. 998/1979 προβλέπει τα εξής:

Άρθρο 50 παρ. 3

«Δάση και ιδιωτικά δασικά εκτάσεις ανήκουσαι κατά την έναρξιν της ισχύος του παρόντος εις οικοδομικούς συνεταιρισμούς και μη δυνάμεναι κατά νόμον να αποτελέσουν οικιστικήν περιοχήν ή να ενταχθούν εις ταύτην συμφώνως προς τα ανωτέρω οριζόμενα [παρ. 1 και 2 του παρόντος άρθρου] απαλλοτριούνται αναγκαστικώς υπέρ του Δημοσίου και δαπάναις του Κεντρικού Ταμείου Γεωργίας, Κτηνοτροφίας και Δασών ή ανταλλάσσονται με ίσης αξίας χορτολιβαδικήν ή άλλην ασκεπήν έκτασιν του Δημοσίου

ανήκουσαν εις την διαχείρισιν του Υπουργείου Γεωργίας και περιληφθείσαν εντός οικιστικής περιοχής κατά την ισχύουσαν νομοθεσίαν. Η κήρυξις της αναγκαστικής απαλλοτριώσεως ενεργείται διά κοινής αποφάσεως των Υπουργών Οικονομικών και Γεωργίας, μετά γνώμην του Τεχνικού Συμβουλίου Δασών ...».

Το 1987 το Συμβούλιο της Επικρατείας έκρινε ότι «[οι διατάξεις του άρθρου 50 του ν. 998/1979] ρυθμίζουν, κατά την αληθή τους έννοια, τα της τύχης των ιδιωτικών δασών και δασικών εκτάσεων αι οποίαι ηγοράσθησαν υπό οικοδομικών συνεταιρισμών». Έτσι, έκρινε ότι η διάταξη αυτή δεν ισχύει σε περίπτωση δωρεάς γης σε οικοδομικό συνεταιρισμό (απόφαση υπ' αριθ. 4884/1987).

NOMΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

I. Η ΠΡΟΚΑΤΑΡΚΤΙΚΗ ΕΝΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ

24. Το Δικαστήριο παρατηρεί ότι, στην απόφασή του επί του παραδεκτού της προσφυγής, συνένωσε επί της ουσίας την ένσταση της Κυβέρνησης περί εκπρόθεσμης κατάθεσης της προσφυγής.

25. Ειδικότερα, η Κυβέρνηση υποστήριζε ότι η εξάμηνη προθεσμία κατάθεσης της προσφυγής άρχιζε από την έκδοση της απόφασης υπ' αριθ. 1403/1990, με την οποία το Συμβούλιο της Επικρατείας έκρινε ότι, παρόλο που ο Α.Ν. 62/1967 είχε επικυρώσει την ένταξη δασικής έκτασης στο ρυμοτομικό σχέδιο, ο νόμος αυτός έπρεπε να θεωρηθεί καταργηθείς δυνάμει του Συντάγματος του 1975. Μετά την έκδοση της απόφασης

αυτής, οι προσφεύγοντες δεν είχαν πλέον καμία ελπίδα ότι μπορούσαν να χτίσουν στην έκτασή τους, καθόσον μάλιστα από το 1987 το Συμβούλιο της Επικρατείας είχε ήδη κρίνει ότι σε περίπτωση παραχώρησης δασικής έκτασης από το Δημόσιο, οι διατάξεις του άρθρου 50 του ν. 998/1979 δεν έχουν εφαρμογή (απόφαση υπ' αριθ. 4884/1987 – βλ. παραπάνω παρ. 23). Ως εκ τούτου, η Κυβέρνηση θεωρούσε ότι οι προσφεύγοντες προσέφυγαν στο Συμβούλιο της Επικρατείας το 1999 μόνο και μόνο για να παρακάμψουν την εξάμηνη προθεσμία.

26. Οι προσφεύγοντες απάντησαν ότι το αντικείμενο της προσφυγής τους στο Συμβούλιο της Επικρατείας, η οποία οδήγησε στην έκδοση της απόφασης υπ' αριθ. 1403/1990, δεν είχε καμία σχέση με το αντικείμενο της προσφυγής τους στο ίδιο δικαστήριο επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση υπ' αριθ. 3403/2001. Το 1990 είχαν ζητήσει ανεπιτυχώς την επαναφορά σε ισχύ της ένταξης της έκτασής τους στο σχέδιο πόλεως του Χολαργού που είχε εγκριθεί με το Βασιλικό Διάταγμα του 1966, προκειμένου να μπορέσουν να χτίσουν τα σπίτια τους εκεί, ενώ το 1999 προσπάθησαν να αποξενωθούν την ίδια έκταση προκειμένου να λάβουν κάποια μορφή αποζημίωσης για την αδυναμία τους να χτίσουν σ' αυτή λόγω του Προεδρικού Διατάγματος της 15^{ης} Απριλίου 1988 και της ερμηνείας των σχετικών διατάξεων του Συντάγματος του 1975 από την απόφαση υπ' αριθ. 1403/1990 του Συμβουλίου της Επικρατείας

και τη σχετική νομολογία του. Έτσι, κάλεσαν το Δημόσιο να ανταλλάξει την έκτασή τους με άλλη έκταση του Δημοσίου, ίσης αξίας, ή να την απαλλοτριώσει σύμφωνα με το άρθρο 50 του ν. 998/1979, που ήταν η μόνη δυνατότητα που είχαν, αλλά χωρίς αποτέλεσμα. Επιπλέον, υποστήριξαν ότι η αναφορά της Κυβέρνησης στην απόφαση υπ' αριθ. 4884/1987 ήταν παραπλανητική, διότι με την απόφαση αυτή το Συμβούλιο της Επικρατείας δεν είχε κρίνει ότι οι σχετικές διατάξεις του ν. 998/1979 ήταν αντισυνταγματικές, αλλά είχε μόνο κρίνει ότι οι διατάξεις αυτές δεν ισχύουν σε περιπτώσεις δωρεάς εκτάσεων από το Δημόσιο σε οικοδομικούς συνεταιρισμούς, ενώ ίσχυαν σε περιπτώσεις αγοράς τέτοιων εκτάσεων από οικοδομικούς συνεταιρισμούς. Δοθέντος ότι οι προσφεύγοντες είχαν αγοράσει την έκτασή τους, το προηγούμενο της απόφασης του 1987 του Συμβουλίου της Επικρατείας ήταν άσχετο με την παρούσα διαδικασία.

27. Το Δικαστήριο παρατηρεί ότι, μετά την ψήφιση του νέου Συντάγματος, όπως ερμηνεύθηκε στη συνέχεια από το Συμβούλιο της Επικρατείας, οι προσφεύγοντες βρέθηκαν σε κατάσταση αβεβαιότητας σχετικά με το μέλλον της περιουσίας τους και έκαναν διάφορες ανεπιτυχείς προσπάθειες αποκατάστασης: Το 1990 προσπάθησαν να λάβουν άδεια να χτίσουν στην έκτασή τους. Από το 1990 μέχρι το 1999 έκαναν προσπάθειες επίλυσης της διαφοράς τους με το Δημόσιο και, τέλος,

το 1999 κάλεσαν το Δημόσιο σε ανταλλαγή της έκτασής τους με άλλη ίσης αξίας ή σε απαλλοτρίωση σύμφωνα με τον ν. 998/1979.

28. Το Δικαστήριο δέχεται ότι η απόφαση της 26^{ης} Απριλίου 1990 του Συμβουλίου της Επικρατείας απέκλεισε οριστικά κάθε δυνατότητα αξιοποίησης της έκτασης των προσφευγόντων για οικιστικούς σκοπούς. Ωστόσο, δεν μπορούν να κατηγορηθούν οι προσφεύγοντες επειδή προσπάθησαν, μετά την ανεπιτυχή προσβολή του Προεδρικού Διατάγματος της 15^{ης} Απριλίου 1988 (βλ. παραπάνω παρ. 16), να λάβουν τουλάχιστον κάποια αποζημίωση μέσω της απαλλοτρίωσης ή της ανταλλαγής της έκτασής τους. Η δυνατότητα αυτή τους προσφέρθηκε μέσω του ν. 998/1979 (βλ. παραπάνω παρ. 23), η συνταγματικότητα του οποίου δεν είχε αμφισβητηθεί όταν οι προσφεύγοντες έκαναν τη σχετική προσφυγή. Επομένως, δεν μπορεί να υποστηριχθεί ότι, όταν οι προσφεύγοντες προσέφυγαν στο Συμβούλιο της Επικρατείας το 1999, είχαν λόγους να πιστεύουν ότι η προσφυγή τους δεν θα είχε καμία τύχη (βλ., εξ αντιδιαστολής, Αστικός Συνεταιρισμός «Νέα Κωνσταντινούπολις» κατά Ελλάδος, προσφυγή υπ' αριθ. 37806/02, απόφαση της 20^{ης} Ιανουαρίου 2005). Ούτε πείθεται το Δικαστήριο από τον ισχυρισμό της Κυβέρνησης ότι η απόφαση υπ' αριθ. 4884/1987 αποτελούσε ένδειξη για τους προσφεύγοντες ότι η προσφυγή τους στο Συμβούλιο της Επικρατείας θα ήταν ανεπιτυχής. Το Δικαστήριο δεν θεωρεί ότι η Κυβέρνηση

απέδειξε ότι η νομολογία αυτή δεν άφηνε καμία πιθανότητα επιτυχίας στους προσφεύγοντες.

29. Το Δικαστήριο δεν παραβλέπει το γεγονός ότι οι προσφεύγοντες περίμεναν επί εννέα έτη περίπου για να καλέσουν το Δημόσιο να ανταλλάξει την έκτασή τους με άλλη ίσης αξίας ή να την απαλλοτριώσει και θεωρεί ότι η καθυστέρηση αυτή είναι επιλήψιμη. Ωστόσο, σημειώνει το ισχυρισμό των προσφευγόντων ότι κατά την περίοδο αυτή δεν παρέμειναν αδρανείς, αλλά ανέλαβαν ανεπιτυχώς διάφορες πρωτοβουλίες με σκοπό την επίλυση της διαφοράς τους με το Δημόσιο (βλ. παραπάνω παρ. 17). Ο ισχυρισμός αυτός, τον οποίο δεν αμφισβητεί η Κυβέρνηση, και το γεγονός ότι η έκταση των προσφευγόντων κηρύχθηκε επίσημα δασική μόλις το 1999 (βλ. παραπάνω παρ. 18), εξηγούν επαρκώς την καθυστέρηση των προσφευγόντων για την άσκηση προσφυγής βάσει του ν. 998/1979. Τέλος, το Δικαστήριο σημειώνει ότι η έκβαση της διαδικασίας βάσει του ν. 998/1979 θα είχε αποφασιστική σημασία για την απόφαση των προσφευγόντων αν θα ασκήσουν προσφυγή στο Δικαστήριο, καθώς αφορούσε το ζήτημα της αναλογικότητας της επέμβασης στην περιουσία τους.

30. Ενόψει των ανωτέρω, το Δικαστήριο δεν συμφωνεί με τον ισχυρισμό της Κυβέρνησης ότι η προσφυγή έπρεπε να έχει κατατεθεί εντός έξι μηνών από την έκδοση της απόφασης υπ' αριθ. 1403/1990 του Συμβουλίου της Επικρατείας. Συνεπώς, η εν λόγω προκαταρκτική ένσταση πρέπει να απορριφθεί.

II. ΠΡΟΒΑΛΛΟΜΕΝΗ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 1 ΤΟΥ 1^{ου} ΠΡΟΣΘΕΤΟΥ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟΥ

31. Οι προσφεύγοντες επικαλούνται παραβίαση του άρθρου 1 του 1^{ου} Πρόσθετου Πρωτοκόλλου, το οποίο προβλέπει ότι:

«Παν φυσικόν ή νομικόν πρόσωπον δικαιούται σεβασμού της περιουσίας του. Ουδείς δύναται να στερηθή της ιδιοκτησίας αυτού ειμή δια λόγους δημοσίας ωφελείας και υπό τους προβλεπομένους υπό του νόμου και των γενικών αρχών του διεθνούς δικαίου όρους.

Αι προαναφερόμεναι διατάξεις δεν θίγουν το δικαίωμα παντός Κράτους όπως θέση εν ισχύι νόμους ους ήθελε κρίνει αναγκαίον προς ρύθμισιν της χρήσεως αγαθών συμφώνως προς το δημόσιο συμφέρον ή προς εξασφάλισιν της καταβολής φόρων ή άλλων εισφορών ή προστίμων.»

32. Η διάταξη αυτή περιέχει τρεις χωριστούς κανόνες: Ο πρώτος κανόνας, ο οποίος διατυπώνεται στο πρώτο εδάφιο της πρώτης παραγράφου, είναι γενικής φύσεως και θεσπίζει την αρχή της ειρηνικής απόλαυσης της περιουσίας. Ο δεύτερος κανόνας, ο οποίος περιέχεται στο δεύτερο εδάφιο της πρώτης παραγράφου, καλύπτει τη στέρηση της ιδιοκτησίας, την οποία υπάγει σε ορισμένους περιορισμούς. Ο τρίτος κανόνας, ο οποίος διατυπώνεται στη δεύτερη παράγραφο, αναγνωρίζει ότι τα συμβαλλόμενα κράτη έχουν το δικαίωμα, μεταξύ άλλων, να ρυθμίζουν τη χρήση της περιουσίας κατά το γενικό

συμφέρον. Ο δεύτερος και ο τρίτος κανόνας, οι οποίοι αφορούν ειδικές περιπτώσεις επέμβασης στο δικαίωμα ειρηνικής απόλαυσης της περιουσίας, πρέπει να ερμηνεύονται υπό το φως της γενικής αρχής που διατυπώνεται στον πρώτο κανόνα (βλ. Ιατρίδης κατά Ελλάδος [GC], προσφυγή υπ' αριθ. 31107/96, παρ. 55, ECHR 1999-II, και Immobiliare Saffi κατά Ιταλίας [GC], προσφυγή υπ' αριθ. 22774/93, παρ. 44, ECHR 1999-V).

A. Οι ισχυρισμοί των διαδίκων

33. Οι προσφεύγοντες τόνισαν ότι όταν απέκτησαν την έκτασή τους το 1964, τα δάση και οι δασικές εκτάσεις δεν απολάμβαναν νομικό καθεστώς συγκρίσιμο με το ειδικό καθεστώς που απολαμβάνουν μετά τη θέσπιση του Συντάγματος του 1975, όπως ερμηνεύεται συστηματικά από τα δικαστήρια από το 1980 και εξής. Έτσι, είχαν κάθε λόγο να πιστεύουν ότι μπορούσαν να χτίσουν τα σπίτια τους στην έκτασή τους, καθόσον μάλιστα το Βασιλικό Διάταγμα της 6^{ης} Μαΐου 1966 είχε εντάξει την έκτασή τους στο αναθεωρημένο σχέδιο πόλεως και το ν.δ. 303/1974 είχε άρει το χαρακτηρισμό της έκτασής τους ως αναδασωτέας. Έτσι, όταν το νέο Σύνταγμα τέθηκε σε ισχύ, η έκτασή τους αποτελούσε ήδη οικιστική ζώνη υπό αξιοποίηση. Ωστόσο, το Δημόσιο ανέτρεψε παράνομα τα δικαιώματά τους χωρίς να τους καταβάλει καμία αποζημίωση και χωρίς καν να εγκρίνει το αίτημά τους για ανταλλαγή της έκτασής τους με άλλη ίσης αξίας ή για απαλλοτριώσή

της. Επιπλέον, τα κεφάλαια που είχαν δαπανήσει για οικοδομικά προγράμματα είχαν πλέον χαθεί, καθώς η αξία της γης σε αυτό το συγκεκριμένο σημείο της Αθήνας είναι μηδενική εάν κάποιος δεν εξασφαλίσει οικοδομική άδεια. Οι προσφεύγοντες υποστήριξαν ότι η επέμβαση στα περιουσιακά δικαιώματά τους δεν είχε γίνει μέσω νόμου και δεν είχε σεβαστεί την εύλογη ισορροπία που πρέπει να επιτυγχάνεται μεταξύ των απαιτήσεων του γενικού συμφέροντος της κοινότητας και της ανάγκης για προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων του ατόμου.

34. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι δεν υπήρξε επέμβαση στα περιουσιακά δικαιώματα των προσφευγόντων στην παρούσα υπόθεση. Ισχυρίζεται ότι από την αρχή οι προσφεύγοντες γνώριζαν ότι δεν μπορούσαν να χτίσουν στην εν λόγω έκταση, διότι αυτή είχε κηρυχθεί προ πολλού αναδασωτέα. Εν προκειμένω, η Κυβέρνηση τόνισε ότι η προστασία των δασών είναι εγγυημένη χωρίς χρονικό περιορισμό και παρά την παράνομη καταστροφή ή αποψίλωσή τους. Επιπλέον, ο χαρακτηρισμός μιας έκτασης ως αναδασωτέας και η απαγόρευση οποιασδήποτε χρήσης που μπορεί να εμποδίσει την αναδάσωση δεν επαφίεται στη διακριτική ευχέρεια των αρχών, αλλά είναι υποχρεωτική, και το Συμβούλιο της Επικρατείας εφαρμόζει ευσυνείδητα αυτές τις αρχές για να προστατεύσει το δασικό πλούτο της χώρας. Ακόμη και αν υπήρξε επέμβαση στα περιουσιακά δικαιώματα των προσφευγόντων, η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι η

επέμβαση αυτή συνιστά ρύθμιση της χρήσης της περιουσίας και δεν αποτελεί παραβίαση του άρθρου 1 του 1^{ου} Πρόσθετου Πρωτοκόλλου.

B. Η εκτίμηση του Δικαστηρίου

35. Το Δικαστήριο σημειώνει ότι δεν εναπόκειται σ' αυτό να επιλύσει το ζήτημα της αρχικής κυριότητας της επίδικης έκτασης, δηλ. να αποφασίσει αν η έκταση που αγοράστηκε το 1957 ανήκε στους δικαιοπαρόχους των προσφευγόντων ή στο Δημόσιο (βλ. παραπάνω παρ. 9). Αποτελεί κοινή πεποίθηση ότι καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας ενώπιον των εθνικών αρχών, οι προσφεύγοντες θεωρούνταν ως οι κύριοι της εν λόγω έκτασης, την οποία απέκτησαν το 1964. Αυτό αρκεί για τους σκοπούς της διαδικασίας ενώπιον του Δικαστηρίου.

36. Το Δικαστήριο αδυνατεί να δεχθεί τον ισχυρισμό της Κυβέρνησης ότι δεν υπήρξε επέμβαση στα περιουσιακά δικαιώματα των προσφευγόντων κατά την έννοια του άρθρου 1 του 1^{ου} Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της Σύμβασης. Εν προκειμένω, το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι το 1966 η έκταση εντάχθηκε στο σχέδιο πόλεως. Το 1974 ήρθη ο χαρακτηρισμός της ως αναδασωτέας, ο Υπουργός Γεωργίας εξέδωσε άδεια διάνοιξης οδών και κοπής δένδρων για την εφαρμογή του νέου σχεδίου πόλεως και εκδόθηκαν οι πρώτες οικοδομικές άδειες (βλ. παραπάνω παρ. 11 και 12). Οι εξελίξεις που ακολούθησαν, δηλ. το Σύνταγμα του 1975, το Προεδρικό Διάταγμα της 15^{ης} Απριλίου 1988 και η

απόφαση του 1990 του Συμβουλίου της Επικρατείας, που είχαν ως αποτέλεσμα να απαγορευθεί η ανέγερση οικιών στην έκταση που ανήκει στους προσφεύγοντες, κατά τη γνώμη του Δικαστηρίου συνιστούν ρύθμιση της χρήσης της περιουσίας τους, κατά την έννοια της δεύτερης παραγράφου του άρθρου 1 του 1^{ου} Πρόσθετου Πρωτοκόλλου. Μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας που ηγέρθη το 1999 και ήταν κρίσιμη για την εκτίμηση της αναλογικότητας του ανωτέρω μέτρου, το Δικαστήριο πρέπει να εξετάσει αν η καταγγελλόμενη επέμβαση είναι δικαιολογημένη σύμφωνα με τη διάταξη αυτή.

37. Το Δικαστήριο θεωρεί ότι, σε ένα τομέα τόσο πολύπλοκο και δύσκολο όπως η χωροταξία, τα Συμβαλλόμενα Κράτη πρέπει να απολαμβάνουν ευρύ περιθώριο εκτίμησης κατά τη εφαρμογή της πολεοδομικής και χωροταξικής πολιτικής τους (βλ. *Elia S.r.l. κατά Ιταλίας*, προσφυγή υπ' αριθ. 37710/97, παρ. 77, ECHR 2001-IX). Παρ' όλα αυτά, το Δικαστήριο δεν μπορεί να απέχει από την άσκηση του ελεγκτικού ρόλου του και οφείλει να κρίνει αν τηρήθηκε η απαιτούμενη ισορροπία κατά τρόπο συμβατό με το δικαίωμα των προσφευγόντων στην περιουσία (βλ. *Saliba κατά Μάλτας*, προσφυγή υπ' αριθ. 4251/02, παρ. 45, απόφαση της 8^{ης} Νοεμβρίου 2005).

38. Στην παρούσα υπόθεση, ο κύριος άξονας των επιχειρημάτων της Κυβέρνησης είναι ότι η προστασία των δασών είναι εγγυημένη χωρίς χρονικό περιορισμό και παρά την παράνομη καταστροφή ή αποψίλωσή τους.

Ωστόσο, το Δικαστήριο θεωρεί ότι σε μια τόσο πολύπλοκη κατάσταση, στην οποία οποιαδήποτε απόφαση μπορεί να επηρεάσει σημαντικά τα περιουσιακά δικαιώματα πολλών ανθρώπων, η θεμιτή επιδίωξη της προστασίας των δασών, όπως είναι κατανοητή σήμερα, δεν απαλλάσσει το Κράτος από την ευθύνη του να παρέχει επαρκή προστασία σε άτομα όπως οι προσφεύγοντες που έχουν τη νομή ή την κυριότητα περιουσίας καλή τη πίστει (βλ., τηρουμένων των αναλογιών, Π κ.ά. κατά Ελλάδος, προσφυγή υπ' αριθ. 46372/99, παρ. 37, ECHR 2003-IV).

39. Το Δικαστήριο εντυπωσιάζεται ιδιαίτερα από το γεγονός ότι, ενώ θίχθηκε η ουσία του δικαιώματος κυριότητας των προσφευγόντων (βλ. *Sporrong και Lönnroth κατά Σουηδίας*, απόφαση της 23^{ης} Σεπτεμβρίου 1982, Series A no. 52, σελ. 23, παρ. 60), οι προσφεύγοντες απέτυχαν να λάβουν αποζημίωση σύμφωνα με την ελληνική νομοθεσία. Το γεγονός αυτό, σε συνδυασμό με την τελική άρνηση του Κράτους να απαλλοτριώσει την περιουσία των προσφευγόντων ή να την ανταλλάξει με άλλη ίσης αξίας, επιδείνωσε σημαντικά τις δυσμενείς επιπτώσεις στην κατάσταση των προσφευγόντων και δημιούργησε ένα δυσανάλογο βάρος γι' αυτούς.

40. Υπό το φως των περιστάσεων αυτών, το Δικαστήριο καταλήγει στο συμπέρασμα ότι δεν επιτεύχθηκε εύλογη ισορροπία μεταξύ του δημοσίου συμφέροντος και της

ανάγκης προστασίας των δικαιωμάτων των προσφευγόντων.

41. Συνεπώς, υπήρξε παραβίαση του άρθρου 1 του 1^{ου} Πρόσθετου Πρωτοκόλλου.

IV. ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 41 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

42. Σύμφωνα με το άρθρο 41 της Σύμβασης:

«Εάν το Δικαστήριο κρίνει ότι υπήρξε παραβίαση της Σύμβασης ή των Πρωτοκόλλων της, και αν το εσωτερικό δίκαιο του Υψηλού Συμβαλλόμενου Μέρους δεν επιτρέπει παρά μόνο ατελή εξάλειψη των συνεπειών της παραβίασης αυτής, το Δικαστήριο χορηγεί, εφόσον είναι αναγκαίο, στον παθόντα δίκαιη ικανοποίηση.»

43. Οι προσφεύγοντες ζήτησαν από το Δικαστήριο να εφαρμόσει στην παρούσα υπόθεση την αρχή που διατύπωσε στην υπόθεση Π κ.λπ. κατά Ελλάδος ((άρθρο 50), απόφαση της 31^{ης} Οκτωβρίου 1995, Series A no. 330-B) και να καλέσει την Κυβέρνηση είτε να αποκαταστήσει το δικαίωμά τους να χτίσουν τα σπίτια τους στην επίδικη έκταση είτε να τους καταβάλει αποζημίωση ύψους 60-65 εκατ. ευρώ. Το ποσό αυτό αντιστοιχεί στην αγοραία αξία της έκτασης. Επιπλέον, οι προσφεύγοντες ζητούν 14.700.000 ευρώ ως αποζημίωση για ηθική βλάβη και 100.000 ευρώ για δικαστικά έξοδα.

44. Η Κυβέρνηση απάντησε ότι το κριτήριο που χρησιμοποίησαν οι προσφεύγοντες για να υπολογίσουν τη χρηματική βλάβη είναι «εσφαλμένο και άσχετο», διότι για τις δασικές και τις αναδασωτέες εκτάσεις δεν

υφίσταται αγοραία ή αντικειμενική αξία. Θεωρεί ότι η υποτιθέμενη χρηματική βλάβη που υπέστησαν πρέπει να είναι ισοδύναμη με το τίμημα που κατέβαλαν οι προσφεύγοντες κατά το χρόνο μεταβίβασης της έκτασής τους, νόμιμα αναπροσαρμοσμένο. Επιπλέον, η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι εάν τυχόν επιδικαστεί αποζημίωση για ηθική βλάβη, το ποσό δεν πρέπει να υπερβεί τα 1.000 ευρώ ανά προσφεύγοντα. Τέλος, ισχυρίζεται ότι, εάν επιδικαστούν δικαστικά έξοδα, το ποσό των 500 ευρώ ανά προσφεύγοντα θα είναι εύλογο.

45. Το Δικαστήριο θεωρεί ότι το ζήτημα της εφαρμογής του άρθρου 41 δεν είναι ώριμο για τη λήψη απόφασης. Ως εκ τούτου, το Δικαστήριο επιφυλάσσεται, και θα καθορίσει τη συνέχεια της διαδικασίας λαμβάνοντας υπόψη τη συμφωνία που τυχόν θα επιτευχθεί μεταξύ της Κυβέρνησης και των προσφευγόντων (Κανόνας 75 παρ. 1 του Κανονισμού του Δικαστηρίου).

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΑΝΩΤΕΡΩ ΛΟΓΟΥΣ, ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΟΜΟΦΩΝΑ

1. *Απορρίπτει* την προκαταρκτική ένσταση της Κυβέρνησης.
2. *Κρίνει* ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 1 του 1^{ου} Πρόσθετου Πρωτοκόλλου.
3. *Κρίνει* ότι το ζήτημα της εφαρμογής του άρθρου 41 δεν είναι ώριμο για τη λήψη απόφασης.

Ως εκ τούτου:

(α) *επιφυλάσσεται* ως προς το ζήτημα αυτό στο σύνολό του,

(β) *καλεί* την Κυβέρνηση και τους προσφεύγοντες να υποβάλουν, εντός τριών μηνών αφότου καταστεί οριστική η παρούσα απόφαση σύμφωνα με το άρθρο 44 παρ. 2 της Σύμβασης, τις γραπτές παρατηρήσεις τους σχετικά με το ζήτημα και, ειδικότερα, να ειδοποιήσουν το Δικαστήριο για τη συμφωνία στην οποία τυχόν θα καταλήξουν,

(γ) *επιφυλάσσεται* ως προς την περαιτέρω διαδικασία και *αναθέτει* στον Πρόεδρο του Τμήματος να την καθορίσει εάν χρειαστεί.

Έγινε στα Αγγλικά και κοινοποιήθηκε γραπτώς στις 13 Ιουλίου 2006 σύμφωνα με τον Κανόνα 77 παρ. 2 και 3 του Κανονισμού του Δικαστηρίου.

(υπογραφή)

Ζέρεν ΝΙΑΣΕΝ

Γραμματέας

(υπογραφή)

Λουκής ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ

Πρόεδρος

Ακριβής μετάφραση από τα Αγγλικά του συνημμένου εγγράφου

Αθήνα, 1 Αυγούστου 2006

Ο μεταφραστής του Υπουργείου Εξωτερικών

Βασίλειος Δ. Μπελεκούκας